

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/109/2020
Identifikačné číslo spisu:	8615205045
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8615205045.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Špitálska 4-6, 816 43 Bratislava, IČO: 00 681 156, zastúpeného Martin Pavle s. r. o., so sídlom Pribinova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 860 450, proti žalovanému NÁŠ DOM n.o., so sídlom Dezidera Millyho 448/1, 089 01 Svidník, IČO: 37 886 720, zastúpenému JUDr. Milan Žoldoš, advokát, s.r.o., so sídlom Karpatská 11, 058 01 Poprad, o zaplatenie 69.279,73 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Svidník sp.zn. 6C/185/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2019 sp. zn. 9 Co/34/2019 ,takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník rozsudkom z 18. septembra 2018 č. k. 6 C/185/2015 - 746 (ďalej len súd prvej inštancie) rozhodol tak, že zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Svidník č. k. 6C/185/2015-97 z 28.septembra 2015. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku sumu 69 279,73 € a úroky z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 58.887,77 € od 27. júna 2014 do zaplatenia, úroky z omeškania vo výške 8,15 % ročne zo sumy 10.391,96 € od 27. júna 2014 do zaplatenia. Žalobcovi priznal proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca, v zastúpení riadne splnomocneným Fondom sociálneho rozvoja, v súčasnosti Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako poskytovateľ a žalovaný ako prijímateľ uzavreli dňa 8.3.2010 Zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 101/2010-12-4.0/V, kód K. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva“), ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli Všeobecné zmluvné podmienky. Na základe predmetnej zmluvy sa žalobca zaviazal poskytnúť žalovanému nenávratný finančný príspevok do výšky 187.632,60 €. Na základe žiadosti o platbu žalobca vyplatil žalovanému časť nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) vo výške 69.279,73 € (zo zdroja EÚ

58.887,77 € a zo zdroja SR 10.391,96 €). Žalobca listom zo dňa 22.4.2014 odstúpil od Zmluvy a odstúpenie odôvodnil tým, že u žalovaného bola vykonaná administratívna kontrola žiadosti o platbu a administratívna kontrola verejného obstarávania, pričom kontrolou boli zistené závažné porušenia princípov, postupov a pravidiel definovaných právnymi predpismi EÚ a SR pre verejné obstarávanie. Už tieto zistenia postačovali žalobcovi na to, aby mal možnosť od Zmluvy odstúpiť. Následne aj Úrad pre verejné obstarávanie kontrolou zistil u žalovaného porušenie zákona o verejnom obstarávaní vo viacerých prípadoch. Žalobca vyčísľil neoprávnené výdavky, ktoré bol žalovaný povinný vrátiť v zmysle zaslanej žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov. Nakoľko žalovaný finančné prostriedky riadne a včas nevrátil, nesplnil si povinnosť vyplývajúcu zo Zmluvy a toto jeho konanie možno považovať za podstatné porušenie Zmluvy. Súd konštatoval, že žalovaný viacnásobne porušil povinnosti z predmetnej zmluvy, čím došlo k podstatnému porušeniu zmluvy a žalobca bol z týchto dôvodov od predmetnej zmluvy oprávnený odstúpiť. Je teda nepochybné, že zo strany žalobcu došlo k riadnemu a účinnému odstúpeniu od predmetnej zmluvy v súlade s podmienkami zmluvy. Žalobca si okrem nároku na vrátenie sumy 69.279,73 € uplatnil aj úrok z omeškania, ktorý žalobcovi súd priznal.

1.2. Pokiaľ išlo o obranu žalovaného, ktorý poukazoval na skutočnosť, že v predmetnom spore nie je daná právomoc súdu na prejednanie tohto sporu, súd poukázal na to, že zmluva medzi stranami bola uzatvorená podľa Obchodného zákonníka, teda podľa predpisov súkromného práva. Okamihom uzavretia zmluvy o poskytnutí NFP nadobudol vzťah medzi žalobcom a žalovaným súkromnoprávny charakter a prípadné nároky z neho bolo možné uplatňovať v civilnom konaní a nie prostredníctvom správneho súdnictva (túto skutočnosť uvádzala aj Správa finančnej kontroly v závere svojej správy). Podmienka existencie rozhodnutia správneho orgánu konštatujúceho porušenie finančnej disciplíny nevyplyva zo žiadneho ustanovenia predmetnej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku. K námietke aktívnej legítimácie žalobcu zo strany žalovaného, poukazujúc na zák. č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, za účinnosti ktorého bola podaná žaloba, súd sa plne stotožnil s argumentáciou žalobcu, že žalobca pri uzatvorení zmluvy o NFP a ani pri odstúpení od zmluvy o NFP nekonal ako správca, ale vo vlastnom mene, a preto je oprávnený uplatňovať pohľadávky zo Zmluvy o NFP vo vlastnom mene. Zmluvu o NFP uzatvoril žalobca a nie Slovenská republika. Pri špecifikácii poskytovateľa (žalobcu) ako zmluvnej strany v Zmluve o NFP nie je uvedená Slovenská republika, v mene ktorej koná žalobca, ale iba žalobca. Jedná sa teda o pohľadávku zo záväzkového vzťahu, do ktorého žalobca vstúpil vo vlastnom mene a bol teda oprávnený na podanie žaloby. V zmysle článku 10 bod 2 VZP k zmluve o NFP ako aj v zmysle § 351 Obchodného zákonníka bol žalovaný povinný vrátiť plnenie priamo žalobcovi (nie Slovenskej republike).

2. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 30. júla 2019 sp. zn. 9 Co/34/2019 (ďalej len odvolací súd alebo krajský súd) potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, zisteným skutkovým stavom mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania správne zistil skutkový stav rozhodujúci pre posúdenie veci a právne závery, ku ktorým dospel sú v súlade so skutkovými zisteniami. V rozhodnutí dal jasné, zrozumiteľné, dostatočne konkrétne a v logickej postupnosti formulované vysvetlenie dôvodov rozhodnutia, ku ktorému dospel, zaoberal sa podstatnými tvrdenými skutočnosťami, dôkazmi a námietkami, správne ich v jednotlivosti, ako aj vo vzájomnej súvislosti vyhodnotil a dospel tak k správnomu právnemu záveru.

2.2. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia a k odvolacím dôvodom žalovaného na zdôraznenie správnosti rozhodnutia dodal nasledovné.

2.3. Žalovaný v odvolaní poukázal na to, že v čase odstúpenia od zmluvy nebolo v Centrálnom registri zmlúv zverejnené platné a účinné plnomocenstvo. Splnomocnenie z 22.2.2012, na ktoré odkazoval žalovaný v odvolaní, odvolací súd v Centrálnom registri zmlúv skutočne nenašiel. Súd prvej inštancie ustálil, že žalobca bol riadne zastúpený Fondom sociálneho rozvoja. Odhliadnuc od toho, či splnomocnenie v danom prípade je alebo nie je (vyplývajúc zo zákona) povinne zverejňovanou zmluvou, nemalo to žiadny vplyv na vecnú správnosť záverov súdu prvej inštancie. Splnomocnenie zo dňa 22.2.2012 bolo zrušené novým splnomocnením zo dňa 1.4.2014, ktoré bolo zverejnené až dňa 15.5.2014, pričom odstúpenie od zmluvy je datované dňa 22.4.2014. Splnomocnenec a splnomocniteľ si síce v bode 10.2 splnomocnenia zo dňa 1.4.2014 dohodli ako deň jeho platnosti a účinnosti deň

1.4.2014, avšak v zmysle ust. § 47a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak zákon ustanovuje povinné zverejnenie zmluvy, zmluva je účinná dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia. V čase odstúpenia od zmluvy tak splnomocnenie bolo platné, ale ešte nie účinné, a teda splnomocnenec na základe tohto splnomocnenia nebol oprávnený konať v mene splnomocniteľa. Pokiaľ splnomocnenie zo dňa 22.2.2012 nebolo zverejnené, platí, že k jeho uzavretiu, resp. udeleniu nedošlo (ust. § 47a ods. 3 Občianskeho zákonníka). Ak je tak, tak potom nie je platné a účinné ani zrušenie splnomocnenia zo dňa 2.11.2007, ktoré malo byť zrušené bodom 10.5 splnomocnenia zo dňa 22.2.2012, a teda v čase odstúpenia od zmluvy bolo splnomocnenie zo dňa 2.11.2007 platné a účinné a splnomocniteľ tak bol oprávnený konať na jeho základe. Preto aj odstúpenie od zmluvy je platné a účinné. Aj keby tomu tak nebolo a splnomocniteľ - Implementačná agentúra pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia - by konal bez platného, ale nie účinného splnomocnenia zo dňa 1.4.2014, nemožno za daného skutkového stavu vyhodnotiť odstúpenie od zmluvy ako neplatné. Ak koná s tretou osobou niekto za iného bez plnomocenstva (tzv. nesplnomocnený konateľ), je voči tomu, s kým sa konalo, zaviazaný on sám. To však neplatí, ak ten, za koho sa konalo, právny úkon bez zbytočného odkladu následne schváli (ratihabícia). V takom prípade je z právneho úkonu voči tretej osobe zaviazaný ten, kto dodatočne schváli konanie bez plnomocenstva. Podľa § 33 ods. 2 OZ možno dodatočne schváliť právne úkony zastúpeného, pri ktorých došlo k excesu pri zastúpení, a to aj konkludentne.

Adresátom ratihabície podľa § 33 ods. 2 prvej vety Občianskeho zákonníka je splnomocnenec. Schválenie úkonu splnomocnenca netreba v takom prípade oznamovať tretej osobe, pretože na jej právnom postavení sa nič nemení. Vedomosť však môže mať význam z hľadiska právnej istoty, že kto sa stal jej zmluvnou stranou a z hľadiska jej prípadných nárokov na plnenie z právneho úkonu, ktorý je výsledkom excesu splnomocnenca (§ 33 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka). Ak dôjde k schváleniu konania zdanlivého splnomocnenca, je z právneho úkonu ním urobeného, a to už od doby jeho urobenia (ex tunc), zaviazaný voči tretej osobe ten, kto prekročenie plnomocenstva schválil, alebo ten, kto dodatočne schválil konanie iného bez plnomocenstva. Splnomocniteľ preberá v oboch prípadoch dodatočne na seba výsledok konania nesplnomocneného zástupcu. Z konania splnomocniteľa v období po odstúpení od zmluvy vyplýva, že žalobca ako splnomocniteľ odstúpenie od zmluvy schválil. Vo vzťahu k žalovanému nepodnikol žiadne kroky, z ktorých by sa dalo usudzovať, že žalobca naďalej zotrúva v zmluvnom vzťahu so žalovaným, a podanie žaloby dňa 25.9.2015 na vrátenie poskytnutej sumy jednoznačne nasvedčuje tomu, že odstúpenie od zmluvy schválil a cíti sa ním byť viazaný.

Preto odvolacia námietka žalovaného o neplatnosti odstúpenia od zmluvy nebola dôvodná.

2.4. Podľa odvolacieho súdu nebola dôvodná ani námietka o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie z dôvodu prijatia Zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu.

V bode 1.3. Zmluvy o poskytnutí NFP bolo uvedené, že táto sa, okrem iného, uzatvára aj podľa Zákona 528/2008 Z.z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva.

Podľa ust. § 2 písm. l) Zákona 528/2008 Z.z. po novele účinnej od 1.6.2017, na účely tohto zákona je pohľadávkou z príspevku pohľadávka štátu v správe riadiaceho orgánu na vrátenie príspevku alebo jeho časti na základe riadiacim orgánom zisteného porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, zmluvy alebo rozhodnutia o schválení žiadosti podľa § 12 ods. 1 zo strany prijímateľa alebo partnera.

Podľa ust. § 1 ods. 3 písm. c) Zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu, tento zákon sa nevzťahuje na pohľadávky štátu vzniknuté z realizácie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie financovaných z fondov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu podľa osobitných predpisov,³⁾ ak § 21 ods. 5 neustanovuje inak.

Podľa § 21 ods. 5) Zákona č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu, na pohľadávku štátu, ktorá vznikla podľa osobitných predpisov³⁾ z realizácie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie financovaných z fondov Európskej únie a prostriedkov štátneho rozpočtu, ktorou je pohľadávka.

a) z príspevku, podpory alebo rozhodnutia podľa osobitných predpisov³⁾ v správe správcu, ktorý je poskytovateľom, sa vzťahuje § 2 písm. a) až d), § 3, § 4 ods. 1 písm. a) a c), ods. 2, § 6, 9, 12, 13, 20 a 24,

b) z právoplatného rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny v správe správcu, ktorým je správa finančnej kontroly²²⁾ alebo Pôdohospodárska platobná agentúra, sa vzťahuje § 2 písm. a) až d), § 3, § 4 ods. 1 písm. a) a c), ods. 2, § 6, 7, 9, 12, 13, 20 a 24.

Medzi osobitnými predpismi pod bodom 3) zákon príkladmo uvádza aj Zákon č. 374/2014 Z.z. o

pohľadávkach štátu.

Z uvedeného bolo zrejmé, že Zákon č. 374/2014 Z.z. o pohľadávkach štátu sa na prejednávaniu veci nevzťahuje, a preto je žalobca aktívne vecne legitimovaný na uplatňovanie pohľadávky vzniknutej zo zmluvy o poskytnutí NFP.

2.5. Za dôvodnú nepovažoval odvolací súd odvoláciu námietku spočívajúcu v tom, že v odstúpení od zmluvy nie je odkaz na kontrolné zistenia Úradu pre verejné obstarávanie (ďalej len ÚVO). Pre platnosť odstúpenia od zmluvy plne postačuje, pokiaľ sú v nej uvedené relevantné dôvody odstúpenia, za čo možno považovať aj odkaz na zistenia v rámci administratívnej kontroly vykonanej žalobcom. Odvolací súd nevidí dôvod, prečo by kontrolné zistenia žalobcu vo vzťahu k odstúpeniu od zmluvy nemali byť relevantné. Pokiaľ žalobca v konaní podporne argumentoval aj zisteniami ÚVO, ktoré identifikovali (aj ďalšie) porušenia zákona, nič to nemení na platnosti odstúpenia od zmluvy.

2.6. Odvoláciu námietku týkajúcu sa pojmového vymedzenia nezrovnalosti odvolací súd považoval za účelovú. V Zázname z administratívnej kontroly verejného obstarávania zo dňa 3.8.2011, na ktorú žalobca odkazoval aj v odstúpení od zmluvy, bolo v rámci zistenia č. 3 ako nedostatok definované podozrenie z potenciálneho konfliktu záujmov medzi prijímateľom a uchádzačom s poukazom na čl. 94 Nariadenia Rady č. 1605/2002 z 25.6.2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev, čo je nepochybne porušenie právnych predpisov Európskej únie. V zázname sa zároveň uvádzalo, že uvedené zistenie malo vplyv na výsledok verejného obstarávania.

V zmysle čl. 2 bod 7 Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11.7.2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999, na účely tohto nariadenia majú nasledujúce pojmy tento význam: „nezrovnalosť“: akékoľvek porušenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré vyplýva z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávnenou výdavkovou položkou.

Odvolací súd dal do pozornosti aj rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C - 260/14 a C - 261/14 zo dňa 26.5.2016,

2.7. K odvolacej námietke žalovaného spočívajúcej v tom, že v liste Správy finančnej kontroly Košice zo dňa 5.12.2013 sa uvádza, že kontrola zo strany žalobcu nebola vykonaná v súlade so zákonom, odvolací súd poukázal na to, že išlo len o konštatovanie tohto orgánu, ktoré bolo navyše obsiahnuté v liste, teda nešlo o žiadne záväzné stanovisko vyslovené v rozhodnutí, ktoré by vyvolalo právne účinky v podobe nezákonnosti vykonanej kontroly. Navyše Správa finančnej kontroly Košice nie je nadriadeným orgánom žalobcu oprávneným preskúmať a zaujímať záväzné stanoviská k zákonnosti činností žalobcu. Z uvedeného bolo zrejmé, že nezákonnosť administratívnej kontroly žalobcu nebola vyslovená žiadnym rozhodnutím či záväzným stanoviskom príslušného orgánu.

2.8. Zmeny zmluvy zo strany žalobcu bola podľa odvolacieho súdu vykonaná v súlade s čl. 8 bod 6 Všeobecných zmluvných podmienok k Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku a čl. 5 bod 5.16 Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. Pokiaľ išlo o včasnú odstúpenia od zmluvy, nebol zistený nejaký zbytočný odklad pri postupe žalobcu v súvislosti s odstúpením od zmluvy o NFP. Podstatné bolo, že čl. 9 ods. 2.7. VZP ustanovuje oprávnenie zmluvnej strany odstúpiť od zmluvy okamžite, len čo sa o tomto porušení dozvedela. Nebolo možné teda konštatovať, že išlo o povinnosť žalobcu okamžite od zmluvy odstúpiť, a to bez vyhodnotenia podkladov, ktoré sú predpokladom odstúpenia od zmluvy, vrátane vyhodnotenia relevantných zistení.

2.9. K námietke týkajúcej sa toho, že podaniu žaloby malo predchádzať správne konanie, odvolací súd konštatoval, že zmluva uzavretá medzi stranami sporu mala súkromnoprávny charakter. Obe strany vstúpili do zmluvného vzťahu dobrovoľne, dohodli si podmienky zmluvy a slobodne ju podpísali. Žalobcovi vznikol nárok na vrátenie poskytnutej sumy na základe odstúpenia od zmluvy, čo je takisto inštitút súkromného práva. Na rozhodovanie o nárokoch z odstúpenia od zmluvy je príslušný všeobecný súd, nie správny orgán.

2.10. K námietke započítania odvolací súd dodal, že táto nebola dôvodná a skutočnosť, že sa s ňou súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku nevysporiadal, nemala vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia, ani tým neboli žalovanému odňaté či porušené jeho procesné práva. Navyše započítacia námietka žalovaného bola neurčitá, nakoľko dňa rozhodovania odvolacieho súdu ju žalovaný nevyčísľil ani nijako

nešpecifikoval, čím je zjavne nedôvodná. Vzhľadom na zrejmú nedôvodnosť námietky započítania nešlo o taký argument, s ktorým by sa súd musel explicitne v odôvodnení rozsudku vysporiadať. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že ani Európsky súd pre ľudské práva nevyžaduje, aby bola v rozhodnutí daná odpoveď na každý argument strany, aj bezvýznamný.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na právnu úpravu Obchodného zákonníka.

Podľa ust. § 359 Obchodného zákonníka, proti splatnej pohľadávke nemožno započítať nesplattnú pohľadávku, ibaže ide o pohľadávku voči dlžníkovi, ktorý nie je schopný plniť svoje peňažné záväzky.

Podľa ust. § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka, strana, ktorej pred odstúpením od zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti; pri peňažnom záväzku spolu s úrokmi vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad, inak ustanovenej podľa § 502. Ak vracia plnenie strana, ktorá odstúpila od zmluvy, má nárok na úhradu nákladov s tým spojených.

V citovanom ustanovení sú upravené prípady, keď sa odstupuje od zmluvy, na základe ktorej sa ešte pred odstúpením plnilo. Vzhľadom na to, že odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, dodatočne odpadol právny dôvod splnenia týchto povinností. V občianskom práve sa to rieši prostredníctvom bezdôvodného obohatenia. Obchodný zákonník túto situáciu rieši osobitne, a to tak, že každej zmluvnej strane ukladá povinnosť vrátiť prijaté plnenie. Vznik tohto práva je viazaný na účinnosť odstúpenia. V prípade, ak plnenie nemožno vrátiť, poskytne sa peňažná náhrada. Podľa tohto ustanovenia sú obe zmluvné strany povinné vzájomne si vrátiť plnenie, ktoré už bolo poskytnuté, resp. jeho peňažnú náhradu. Žalovaný na základe uzatvorenej zmluvy síce uskutočnil určité aktivity, avšak nešlo o plnenie dodané žalobcovi ako to predpokladá ust. § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka. Plnenie žalovaného spočívajúc v realizácii aktivít projektu smerovalo voči tretím osobám, nie voči žalobcovi, preto tomuto nemôže vzniknúť povinnosť vrátiť žalovanému peňažnú náhradu za poskytnuté plnenie. Z obsahu spisu nevyplyvalo, že by žalovaný bol vyzval žalobcu na vrátenie plnenia a určil na vykonanie tohto úkonu lehotu, preto mal odvolací súd za to, že aj keby takáto pohľadávka žalovaného voči žalobcovi existovala, nebolo by ju možné započítať (ust. § 359 Obchodného zákonníka), nakoľko nebola splatná.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný (ďalej aj dovolateľ) dovolanie, v ktorom žiadal rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku vymedzil s poukazom na § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP. V dôvodoch dovolania namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je v argumentácii zmätočný (§ 420 písm. f/ CSP). Odvolací súd sa podľa odvolateľa odklonil od súdnej praxe (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) pri výklade akéhokoľvek právneho úkonu z hľadiska súladu vôle a prejavu pri zaujatí nesprávneho právneho záveru ohľadom platnosti splnomocnenia ako aj právneho záveru v otázke ratihabície pričom zopakoval svoje námietky podané v odvolaní. Mal za to, že odvolací súd sa v otázke včasného odstúpenia od zmluvy odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, vyjadrenú napr. v rozhodnutí NS SR spis. zn. 3 Obdo 6/2010. Súčasne dovolateľ poukázal na nesprávny výklad i otázky aktívnej legitimácie žalobcu, keď prezentoval názor, že otázka aktívnej legitimácie žalobcu vzhľadom na ustanovenia zákona č. 374/2014 Z. z. nebola ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, čím je daný dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

4. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý ho navrhol odmietnuť pre neprípustnosť, alebo rozsudkom zamietnuť pre nedôvodnosť. Mal za to, že odvolací súd v rozsudku zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody svojho rozhodnutia, pri výklade a aplikácii zákonných ustanovení a zmluvných dojednaní, vzťahujúcich sa na právny základ sporu sa neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a dojednaní a nepoprel ich význam ani účel. Uviedol, že odvolací súd sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nakoľko rozhodnutia, na ktoré poukazoval dovolateľ sa netýkajú právnej otázky relevantnej v spore. Pokiaľ sa týkalo skutočností, že nebola doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi otázka, ktorú nastolil dovolateľ, poukázal žalobca na viacero identických konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, v ktorých súd konal so žalobcom ako aktívne legitimovanou stranou v konaní.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že

dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod.

10. Dovolateľ v prvom rade vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré porušenie tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo

ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

10.2. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

10.3. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

10.4. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

10.5. Dovolateľ videl porušenie svojho práva na spravodlivý proces v zmätočnosti dôvodov, ktorými odvolací súd odôvodnil svoj rozsudok. Z obsahu jeho dovolania v tomto namietanom nedostatku zo strany dovolateľa je však zrejmé, že namieta právne posúdenie veci, ktoré nepovažuje za správne a z uvedeného vyvodzuje zmätočnosť rozsudku, a z jeho pohľadu naplnenie dôvodov s poukazom na § 420 písm. f/ CSP.

10.6. Dovolací súd naopak dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je presvedčivé, podrobné a obsahuje odpovede na všetky otázky a argumenty namietané v konaní, ale najmä v odvolaní žalovaného, kedy sa s každou jednou námietkou odvolací súd vysporiadal, preto nie je možné v žiadnom prípade prijať záver, že je naplnený dôvod prípustnosti, ktorý uplatnil dovolateľ z hľadiska § 420 písm. f/ CSP.

11. Dovolateľ mal za to, že prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku je daná odklonom v rozhodnutí odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, pričom poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2008 ako aj sp. zn. 7 MCdo 12/2011, v ktorých sa vyslovil dovolací súd k § 34 a 35 Občianskeho zákonníka, t. j. k platnosti právneho úkonu z hľadiska súladu vôle a prejavu vôle. Nesprávne právne posúdenie tejto otázky videl v tom, že odvolací súd

vyvodil nesprávny právny záver o existencii vôle agentúry vykonať úkon odstúpenia na základe splnomocnenia z roku 2007, ako aj o súlade medzi vôľou a prejavom vôle agentúry odstúpiť od zmluvy. Odvolací súd sa otázke včasného odstúpenia od zmluvy mal odkloniť od rozhodovacej prax dovolacieho súdu, vyjadrenú napr. v rozhodnutí NS SR spis. zn. 3 Obdo 6/2010.

11.1. Dovolací súd konštantne uvádza, že otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine) alebo otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii, alebo interpretácii procesných ustanovení). Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a/ aj b/ CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok („ďalšie odvolanie“), preto pri formulácii právnej otázky (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné mať na zreteli, aby zároveň bola vymedzená aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej právnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o dovolaní. Napokon je potrebné zdôrazniť, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.

12. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

12.1. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu, ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na prijatie záveru, či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

12.2. V rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. mája 2010 sp. zn. 1 Cdo/113/2008 podal v texte odôvodnenie dovolací súd v spore o neplatnosť právneho úkonu výklad súladu vôle a prejavu vôle v konkrétnom prípade neplatnosti kúpnej zmluvy, pričom z hľadiska tam prijatých záverov na základe skutkového stavu, nemožno vyvodiť odklon od riešenia určitej právnej otázky.

12.3. V rozhodnutí z 20. júna 2012 sp.zn. 7 MCdo/12/2011 dovolací súd v spore o zaplatenie náhrady mzdy 9 259,58 € s príslušenstvom v dôsledku neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru, sa tiež vyslovil k súladu vôle a jej prejavu, avšak ani z hľadiska textu tohto rozhodnutia nie je možné vyabstrahovať odklon od riešenia právnej otázky, tak ako to tvrdí žalovaný.

12.4. Dovolací súd má za to, že ak majú byť splnené dôvody prípustnosti, nie je dostačujúce označiť rozhodnutia dovolacieho súdu (s iným predmetom sporu) bez nadväznosti na riešenie otázky, ktorú riešil odvolací súd vo svojom rozhodnutí, napadnutom dovolaním v tejto veci.

12.5. Naopak, pozornosti dovolacieho súdu neunikol totožný obsah a závery rozhodnutí v analogických veciach, pri totožnom žalobcovi, a síce inému žalovanému, avšak zastupovanému tým istým právnym zástupcom, a to rozhodnutia najvyššieho súdu z 31. mája 2018 sp. zn.5 Obdo/28/2017 a z 20. júna 2018 sp. zn. 2 Obdo/27/2017, v ktorých rozhodnutiach dovolací súd vyriešil i otázku včasnosti odstúpenia od zmluvy.

12.6. Z hľadiska hore uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom prezentované tvrdenia o

odklone od ním uvedených rozhodnutí, neumožňujú záver o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Naostatok dovolateľ prípustnosť svojho mimoriadneho opravného prostriedku odôvodnil tým, že dosiaľ nebola v rozhodnutiach dovolacieho súdu rozhodnutá právna otázka aktívnej legítimácie žalobcu vzhľadom na zákon č. 374/2014 Z. z.

13.1. Dovolací súd opäť zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. b/ CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

13.2. Odvolací súd sa k uvedenej otázke podrobne vyjadril. Otázka právnej legítimácie žalobcu z pohľadu zákona č. 374/2014 Z. z. nebola v konaní riešená, keď odvolací súd ustálil aktívnu legítimáciu žalobcu tak ako je uvedené v bode 2.4. tohto rozhodnutia.

14. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

15. V uvedenom prípade však najvyšší súd dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP, preto nemohol pristúpiť k vecnému preskúmaniu jeho dôvodnosti. Pokiaľ by dovolací súd nebral do úvahy absenciu náležitostí prípustnosti dovolania a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný dovolací prieskum, priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP. Postup dovolacieho súdu by v takom prípade porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

16. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie podané žalovaným podľa ustanovení § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP z dôvodu, že nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a zároveň pre náležité nevymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 až 435 CSP, ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.